

การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการประกอบวิชาชีพ การพยาบาล

รองศาสตราจารย์พรจันทร์ สุวรรณชาติ

1. พยาบาล

เป็นวิชาชีพที่กระทำต่อมนุษย์

2. ความเป็นวิชาชีพการพยาบาล / การผดุงครรภ์ ควรมองมนุษย์ อย่างไร

2.1 มนุษย์ทุกคนมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล

2.2 มนุษย์ทุกคนจะมีทั้งความแตกต่างกันและความเหมือนกัน

2.3 มนุษย์ทุกคนจะมีความเหมือนกันทุกคน

3. ความเข้าใจในศาสตร์และศิลปะการเป็นมนุษย

3.1 การใช้ศาสตร์ : ศิล สมาธิ ปัญญา

3.2 การใช้ศิลปะ : รัก ศรัทธา อภัย

4. ความเข้าใจในศาสตร์และศิลปะการพยาบาล

4.1 การใช้ศาสตร์การพยาบาล มโนคติเกี่ยวกับ
คน สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และการพยาบาล

4.2 การใช้ศิลปะการพยาบาล เทคนิค
มนุษยสัมพันธ์ ความรู้

5. ความเข้าใจการประกอบวิชาชีพด้วยจริยธรรม และกฎหมาย

5.1 มีจริยธรรม และถูกกฎหมาย

5.2 มีจริยธรรม แต่ผิดกฎหมาย

5.3 ถูกกฎหมาย แต่ไม่มีจริยธรรม

5.4 ผิดกฎหมาย และไม่มีจริยธรรม

6. คุณลักษณะพยาบาลที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ ในการประกอบวิชาชีพ

6.1 ด้านความรู้ความสามารถ

6.2 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

6.3 ด้านทักษะปฏิบัติการพยาบาล

ก. ด้านความรู้ความสามารถ

1. ความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี เข้าใจและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสามารถจัดการและใช้สารสนเทศในด้านต่างๆ ได้

2. มีความสามารถในการคิด ใช้วิจารณ์ญาณและ
การตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาสุขภาพ

2.1 มีความคิดริเริ่มปรับปรุงงานให้ทันต่อ
ความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยี

2.2 มีความคิด ความสามารถเป็นสากล หรือ
ในเชิงนานาชาติ

2.3 สามารถคัดกรอง แปล วิเคราะห์ และ
เลือกใช้ข้อมูล

2.4 มีความสามารถในการคิดรวบยอด วิเคราะห์
วิจารณ์

2.5 ความสามารถในการสืบค้นด้วยตนเอง คิด
อย่างมีวิจารณญาณ

2.6 รู้จักคิดและตัดสินใจ สามารถเลือกว่าสิ่งใด
ควร หรือไม่ควร ถูก หรือผิด

3. มีทักษะ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต มีความรอบรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับระบบการบริการสุขภาพ และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ความรู้ด้านประชากรศาสตร์ เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข การตลาดขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมชาติ พันธุ์ เป็นต้น ฯลฯ

4. ความสามารถด้านภาวะผู้นำ

4.1 มีภาวะผู้นำ

4.2 สามารถทำงานเป็นทีมได้

4.3 สามารถนำเสนอตัวเองได้อย่างเหมาะสม

4.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4.5 เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

4.6 มีทักษะการเจรจาต่อรองโน้มน้าวใจผู้อื่น

5. ความสามารถด้านการบริหาร

5.1 มีความสามารถในการเป็นผู้บริหารและ
การจัดการที่ดี

5.2 มีวิสัยทัศน์ในการปรับปรุงงานของตนเอง

5.3 มีทักษะการแก้ปัญหา สามารถจัดการปัญหา
ที่เกิดเฉพาะหน้าได้อย่างดี

5.4 สามารถวางแผนแก้ปัญหาทั้งระยะยาว และ
ระยะสั้นได้

5.5 ความรู้ ความสามารถ ทำงานอิสระ หรือมีแรง
กระตุ้นในการทำงาน ด้วยตัวของตัวเองได้

5.6 มีความสามารถในการประกันการดูแล
คุณภาพของการบริการ

5.7 สร้างองค์กรให้เป็นแหล่งบริการวิชาการที่
เกื้อกูล ประโยชน์ต่อสาธารณสุขและสังคม

6. ความสามารถด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์และมวลชน

6.1 ทักษะส่วนตัว คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ

6.1.1 มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับกาลเทศะ
ทั้งด้านการแต่งกาย อารมณ์ และจิตใจ

6.1.2 มีวุฒิภาวะและบุคลิกภาพดี เช่น กริยา
มารยาทที่สุภาพนุ่มนวล ยิ้มแย้มแจ่มใส
มองโลกในแง่ดี รับฟังการวิจารณ์ได้ดี
มีอารมณ์มั่นคงและมีอารมณ์ขัน มีความรัก
ในมนุษยย์ ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่าง
ได้ดี

6.1.3 มีความชื่นชมในศิลป กีฬา และธรรมชาติ

6.1.4 มีลักษณะความรู้สึก ค่านิยมที่ไม่ยึดติดกับ
วัฒนธรรมหรือประเพณีท้องถิ่น (Culture
free) เช่น ไม่ยึดติดว่าจะต้องทำงานใน
ท้องถิ่นบ้านเกิดในเมืองไทยรักคนไทย มี
ครอบครัวเป็นคนไทย

6.2 ทักษะทางสังคม

- 6.2.1 สามารถทำงานร่วมกับทีมสุขภาพและบุคคลอื่นได้
- 6.2.2 มีการปรับตัว ยอมรับการเปลี่ยนแปลง เปิดกว้าง รับรู้สิ่งใหม่ๆ
- 6.2.3 มีศักยภาพด้านมนุษยสัมพันธ์

6.3 ทักษะในการพูด และการสื่อสาร

6.3.1 ใช้ภาษาในการพูด เขียน สื่อสารให้ผู้อื่น
เข้าใจได้ง่าย ชัดเจน

6.3.2 มีความสามารถในการประสานงานและ
ติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

6.3.3 สามารถใช้ภาษาท้องถิ่น ภาษาเพื่อน
บ้าน และภาษาต่างประเทศ ที่เป็น
ภาษาสากลได้

7. ความรู้ทางสังคมที่แตกต่างและหลากหลายด้าน ลักษณะธรรมชาติ

7.1 สิ่งแวดล้อมที่เป็นพื้นฐานของแต่ละสังคม อาทิ
การศึกษา เศรษฐกิจ เป็นต้น

7.2 คุณลักษณะนิสัยตามเชื้อชาติ วัฒนธรรม
ประเพณีที่แตกต่าง

7.3 ภาวะความเจ็บป่วยและโรคต่างๆ ทั้งของ
นานาชาติและประเทศไทย

8. ความรู้และทักษะของความเป็นมนุษยย์

8.1 เข้าใจเพื่อนมนุษยย์

8.2 การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษยย์อย่าง
เหมาะสม

8.3 มีทักษะในการสร้างเสริมสัมพันธ์ภาพที่ดีกับ
มนุษยย์ทุกคน

9. ทักษะความเชี่ยวชาญที่ไม่เน้นด้านเทคโนโลยี แต่ต้องอาศัยความรู้ด้าน

9.1 จิตวิทยา

9.2 การสื่อสาร

9.3 สังคม โดยมีค่านิยมร่วมทางสังคม

10. ความสามารถในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครอง

10.1 สามารถคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเมืองที่มีผลต่อการปฏิบัติการพยาบาลและสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงได้

10.2 สนับสนุนหลักการประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิต

10.3 ดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม

11. ความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ
 - 11.1 ใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลและสื่อสารกับคนทั่วโลกได้
 - 11.2 สามารถใช้คอมพิวเตอร์ เครื่องมือที่ใช้เทคนิคสูง
 - 11.3 เทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์การแพทย์

11.4 ทักษะในเรื่อง Office Automation

11.5 ความรู้สารสนเทศทางการแพทย์ ความรู้
ข้อมูลข่าวสาร สามารถอ่านและเข้าใจมาตรฐาน
การดำเนินชีวิตของผู้ป่วย (Patient Profile)
รู้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่างมาตรฐานทาง
สังคม (Social profile) กับมาตรฐานของการ
เจ็บป่วยทั่วไป (Illness profile)

12. มีความรู้ความสามารถทางการตลาด และ การประชาสัมพันธ์

12.1 สามารถใช้สื่อต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

12.2 สามารถทำให้ผู้ที่มีปัญหาสุขภาพเข้ามา
รับการบริการได้

13. มีความรู้ด้านกฎหมาย อาทิจ รัฏฐธรรมนูญ ประมวล
กฎหมายแพ่ง/อาญา

13.1 มีความรู้ด้านกฎหมาย อาทิจ รัฏฐธรรมนูญ
ประมวลกฎหมายแพ่ง/อาญา

13.2 เป็นพลเมืองที่ดีและปกป้องคนดีในสังคม

13.3 ชำรงรักษาสีทริขของตนเองและวิชาชีพได้
อย่างเหมาะสม

ข. ด้านคุณธรรม และจริยธรรม

1. มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เช่น เมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ เสียสละ ขยัน รับผิดชอบ อดทน มีน้ำใจ ดูแลช่วยเหลือ ให้บริการ ฯลฯ
2. มีความรัก ศรัทธา และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

3. มีความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสำนึกในการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมเชิงจริยธรรม (Analytic Competency) ของผู้ประกอบการวิชาชีพ และค้นหาแนวทางปฏิบัติได้ด้วยตนเอง รักตนเองและผู้อื่น
4. มีสมรรถนะให้คำปรึกษาด้านจริยธรรมที่เกี่ยวกับสุขภาพ ทั้งกายและใจ

5. มีความปรารถนา และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่เลือกปฏิบัติด้วยมาตรฐานเดียวกัน
6. มีค่านิยมร่วมในขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของสังคม
7. มีคุณธรรม จริยธรรมในด้านส่วนตัว ทั้งในฐานะ เป็นประชาชน และเป็นผู้ประกอบการอาชีพ

8. มีความจงรักภักดีต่อหน่วยงาน และองค์การ
วิชาชีพและประเทศชาติ
9. ตระหนักและคำนึงถึงคุณค่าของวิชาชีพและ
สิทธิมนุษยชนของผู้รับบริการ
10. ใฝ่ดี รำรงรักษาเอกลักษณ์ไทยที่เข้มแข็ง

ค. ด้านทักษะการปฏิบัติการพยาบาล

1. มีทักษะความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติการพยาบาลเป็นอย่างดี เน้นการป้องกัน และส่งเสริม สุขภาพ การดูแลสุขภาพชุมชน

2. มีความสามารถในการให้บริการพยาบาลโดยใช้แนวคิด ทฤษฎีการพยาบาล กระบวนการพยาบาล และศาสตร์สาขาอื่น ที่เกี่ยวข้อง

3. ความสามารถในการพยาบาลเฉพาะสาขา/
เฉพาะทาง มีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาใด สาขา
หนึ่งขณะเดียวกันมีความรู้ ความสามารถเชิงกว้าง
ความรู้เบ็ดเสร็จรอบรู้ทุกด้านเข้ามาเสริมทำให้
ยืดหยุ่นทำงานแทนกันได้มีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะ
ทางมากขึ้นในการพยาบาลฉุกเฉินและอุบัติเหตุ การ
พยาบาลแม่และเด็ก การพยาบาลครอบครัว

4. ความสามารถที่เน้นการส่งเสริมสุขภาพ การ
ป้องกันโรค และการฟื้นฟูสภาพ ความรู้ความสามารถ
ด้านชุมชนมากขึ้นมีทักษะการดูแลชุมชน และการคืน
พลังให้ประชาชน ดูแลตนเอง สามารถช่วยเหลือบุคคล
ครอบครัว ชุมชนได้ทั้งในลักษณะปกติหรือความ
เบี่ยงเบน ทางสุขภาพตั้งแต่เกิดจนถึงตาย

5. ความสามารถด้านการวิจัย แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มีความรู้ ความสามารถทำการวิจัยเบื้องต้น การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อพัฒนาศาสตร์ทางวิชาชีพสามารถร่วมทำวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้

6. รู้เรื่องปัญหาของการเจ็บป่วยมากขึ้น สามารถตรวจรักษาเบื้องต้นและส่งต่อได้อย่างเหมาะสม

7. สามารถดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม (Holistic)
มีลักษณะการดูแลที่ครบวงจรและต่อเนื่อง เน้น Bio-
Psycho-Social

8. มีคุณสมบัติด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทาง
สาธารณสุข

9. มีแนวความคิดที่จะประหยัด และใช้ทรัพยากร
อย่างคุ้มค่าและพอเพียง

10. ให้ความรู้ วรรณคดีส่งเสริมสุขภาพให้ดีขึ้น หรือ
ป้องกันสภาวะต่างๆ ที่มีผลกระทบเป็นอันตรายต่อ
สุขภาพ

11. มีความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับระบบบริการ
และศาสตร์อื่นๆ

12. ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ
ประกอบวิชาชีพ อาทิ พระราชบัญญัติวิชาชีพ
พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522
พระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. 2539 เป็นต้น

13. ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ หรือ เศรษฐศาสตร์
สาธารณสุข

14. ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์
สุขภาพโดยเน้นวิชาใหม่ๆ เช่น Cognitive Science,
Behavioral Science, Psychological Science

15. ให้ความรู้ด้านจิตวิทยา เช่น จิตวิทยามวลชน
จิตวิทยาปัจเจก สังคม จิตวิทยา ได้อย่างเหมาะสม

16. มีความรอบรู้ทางด้านโภชนาการ / โภชนบำบัด

17. ใฝ่ศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมให้มีความรอบรู้ ทั้ง
เหตุการณ์ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางด้านสุขภาพ

18. ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต แสวงหา
ความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ มีทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วย
ตนเองจากสื่อที่หลากหลาย

พยาบาลที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการประกอบวิชาชีพ
จะมีพฤติกรรมที่สำคัญ คือ

- ประเมินตนเอง เรื่องการใช้ศาสตร์และศิลป์ใน
การประกอบวิชาชีพเป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ
- แก้ไขและปรับปรุงตนเองให้มีพัฒนาการที่
เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

- ดำรงตนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีอาชีพ ด้วยเกียรติ ศักดิ์ศรี ทั้งยังมีความรัก/ความภาคภูมิใจในความเป็น มนุษย์ และความเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล / การผดุงครรภ์ของตนเอง

ស្រីស្រី

